

Dokument: Remissyttrande
Datum: 2018.08.24

SI Dnr: 25175/2018
Sida: 1 (3)

Remiss av betänkande Konstnär – oavsett villkor? (SOU 2018:23)

Svenska institutet (SI) har beretts tillfälle att yttra sig över betänkandet *Konstnär – oavsett villkor?* (Ku2018/00773/KO).

SI inriktar sin verksamhet på områden där Sverige och svenska kompetenser, erfarenheter och synsätt är relevanta och efterfrågade utomlands. Vi skapar intresse och förtroende för Sverige genom att bygga långsiktiga relationer med omvärlden, och genom att främja samarbete och samverkan mellan länder och individer i viktiga frågor för Sverige, som jämställdhet, innovation, demokrati samt klimat och miljö.

SI har begränsat remissvaret till de förslag och delar i utredningen som har störst relevans för myndighetens uppdrag. Det gäller de förslag som rör de kulturella och kreativa näringarna samt konstnärernas roll i utvecklingssamarbetet.

Kap 9. Utredningens bedömningar och förslag

9.4.3 Uppdrag om kulturella och kreativa näringar (KKN)

I utredningen konstateras att de kulturella och kreativa näringarna är en viktig del av konstnärernas arbetsmarknad samtidigt som det konstnärliga skapandet har stor betydelse för tillväxt och arbetsmöjligheter i intilliggande näringar. Därför ges Tillväxtverket i uppdrag att fortsatt utveckla analyser och strategier för att stärka KKN-sektorn i Sverige.

SI:s kommentarer

SI instämmer i utredningens förslag i denna del, men önskar lyfta ytterligare ett perspektiv utifrån myndighetens erfarenhet av att skapa intresse för Sverige, svenska erfarenheter, kompetenser och centrala värderingar.

KKN utgör ofta mycket attraktiva aktörer och arenor för främjande, relationsskapande och kapacitetsstärkande insatser då de är tydliga bärare av svenska

berättelser, värderingar och erfarenheter. Det finns också en stor nyfikenhet i omvärlden på svenska kreativa aktörer och på att få veta mer om hur kreativitet främjas i vårt land. KKN bidrar starkt till tillväxt och export i svensk ekonomi. Samtidigt fungerar sektorn som drivkrafter och motorer för kreativitet och innovation också i andra delar av samhälle och näringsliv (t.ex. när det gäller hållbarhet och digitalisering).

KKN-sektorn är en betydelsefull arena för att bygga förtroende och väcka intresse och nyfikenhet för vårt land, samtidigt som vi skapar kontaktytor och exponering för enskilda utövare. SI har sedan länge väl utvecklade relationer med aktörer i Sveriges kulturella och kreativa sektorer. 2017 tog SI, på uppdrag av regeringen, fram och utformade ett exportpris för KKN. Priset delas ut av regeringen och uppmärksammar insatser inom hela bredden av de kulturella och kreativa näringarna. Sedan 1997 delar regeringen varje år också ut Musikexportpriset. Syftet är att uppmärksamma artister som är internationellt framgångsrika och medverkat till svenska musikaliska exportframgångar samt bidragit till en positiv bild av Sverige utomlands. SI:s GD har under ett antal år varit ordförande i juryn. SI deltar också i Team Sweden KKN, ett forum för samordning och samverkan med relevanta aktörer kring exportfrämjande och internationalisering avberörda branscher.

SI vill i sammanhanget lyfta betydelsen av KKN som viktig förmedlare av bilden av Sverige. Här finns potential att göra mer. SI har noterat att branschföreträdare sedan länge har lyft att företag i sektorn ser en potential till ökad medverkan på internationella mötesplatser. Flera företag är dock små och har begränsade möjligheter att själva finansiera en sådan närvaro. SI har mot denna bakgrund, tillsammans med Kulturrådet och Tillväxtverket, fört en dialog om möjligheter till att bättre stödja dessa sektorer utomlands, t.ex. genom ett resestöd för utvalda sektorer inom KKN.

SI:s verksamhet innehåller också många exempel på relevansen i KKN-sektorerna för internationellt utvecklingssamarbete, t.ex. när det gäller stöd till civilsamhälle och demokratiseringsprocesser. Det handlar om allt från filmvisningar och utställningar till kapacitetsstärkande samarbeten på områden som litteratur, musik, mode, design och kreativa näringar mer generellt.

9.4.5 Stärkt arbetsmarknad genom residensprogram

Konstnärernas roll i utvecklingssamarbetet

Rätten till kulturella uttryck och kulturell mångfald är en viktig del i allt arbete för att stärka informations- och yttrandefrihet. Utredningen anser att det tydligare ska betonas att konst och konstnärer är viktiga även inom andra områden än kulturområdet och att de har en betydelsefull roll i bl.a. demokratiseringsprocesser. Utredningen föreslår därför att Kulturrådet, Konstnärskommittén, Sida och Svenska

institutet får ett gemensamt uppdrag att samverka för att främja konstnärernas roll i utvecklingssamarbetet.

SI:s kommentarer

Samarbete med utvecklingsländer är en viktig och omfattande del av SI:s uppdrag. Fokus ligger på kapacitetsutveckling för individer och institutioner som har potential att bidra till utveckling inom demokrati och mänskliga rättigheter. Verksamheten styrs av regeringens strategi för kapacitetsutveckling samt regeringens strategi för reformsamarbete med Östeuropa, Västra Balkan och Turkiet.

SI stöttar samarbeten mellan svenska och internationella aktörer som verkar för att stärka demokratisering, mänskliga rättigheter och yttrandefrihet. Ett sådant samarbete är biståndsprogrammet *Creative Force*, som delvis finansieras av SI, delvis av Sida, och som förmedlar bidrag till internationella projekt där svenska aktörer samarbetar med motparter i andra länder med kultur eller media som ett verktyg för förändring. Ett annat exempel är utställningarna *Facing the Climate* och *Swedish dads*, där verk av svenska satirteknare och fotografer ställs ut tillsammans med verk av lokala motsvarigheter i utvecklingsländer, och där programverksamhet i anslutning till utställningarna fokuserar på synlighet och dialog kring relevanta utvecklingsfrågor.

SI samverkar, i linje med myndighetsförordningen, med berörda aktörer kring den verksamhet vi bedriver inom olika områden. Det gäller självklart också här. Vi instämmer med utredningen om att det finns utrymme att stärka detta vad gäller kulturens och konstens roll i utvecklingssamarbetet. SI menar dock att ett stärkt samarbete och samverkan mellan berörda aktörer i dessa frågor ryms inom myndighetens nuvarande uppdrag. SI avstyrker därmed utredningens förslag.